

ПЕРЕВАГИ ТА ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ ІНСТИТУТІВ СПІЛЬНОГО ІНВЕСТИВАННЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ

Луцький національний технічний університет

Анотація. У статті досліджено сучасний стан інститутів спільного інвестування в Україні та виявлено основні характеристики їх розвитку на сучасному етапі розвитку

Ключові слова: фінансова система, фінансові інструменти, інститути спільного інвестування, компанії з управління активами

ADVANTAGES AND PROBLEMS OF JOINT INVESTMENT INSTITUTIONS AT THE CURRENT STAGE OF DEVELOPMENT

Abstract. In article investigates the current state of joint investment institutions in Ukraine and revealed the main characteristics of their development at the present stage of development

Keywords: financial system; financial instruments; institutes for joint investment; assets management companies

Одним із найважливіших питань є забезпечення стабільного економічного зростання. На економічне зростання впливає багато факторів, значна частина яких належить до сфери інвестицій, тому інвестиції є важливим засобом забезпечення та виходу країн із кризи. Ефективність інвестиційного ринку визначається розвитком інституційних інвесторів. Окремі відносини у сфері взаємного інвестування регулюються законами, правовими актами, що стосуються фондового ринку та діяльності товариств, а також певними нормативними актами. Метою таких дій є забезпечення безпеки права власності або захист окремих прав осіб та фондового ринку. Інститути спільного інвестування — це спеціальні інвестиційні фонди, які інвестують у певні галузі економіки для отримання та розподілу прибутку між інвесторами. Його також можна назвати інструментом залучення інвесторів до інвестування.

Розрізняють декілька видів інститутів спільного інвестування. По-перше, класифікація проводиться залежно від порядку здійснення діяльності. Розрізняють інститути відкритого типу, інтервального типу та закритого типу. По-друге, класифікація в залежності від терміну діяльності: строковий (тобто визначається певний строк, встановлюється у регламенті), безстроковий (який створюється на невизначений строк). По-третє, в залежності від виду активів: диверсифікованого виду, спеціалізованого виду (до якого належать фонди грошового ринку, фонди акцій, фонди облігацій, індексні фонди, фонди банківських металів), кваліфікаційного виду (клас нерухомості, клас рентних активів, клас кредитних активів, клас біржових товарних активів), не диверсифікованого виду.

Станом на 16.02.2022 р. в Україні є 311 компаній з управління активами та 1749 інститутів спільного інвестування, зокрема, у м. Києві є 170 компаній з управління активами та 1154 інститути спільного інвестування [5]. Варто додати, що ще 2018 р. в Україні було 1228 інститутів спільного інвестування, 2014 р. – 1188, а 2010 р. – 1095. Тобто ми спостерігаємо позитивну динаміку щодо росту кількості інститутів спільного інвестування. Також ми відзначаємо, що у 2018 р. було 296 компаній з управління активами, 2014 р. – 336, а у 2010 р. – 339. Тому ми можемо стверджувати, що впродовж останніх років спостерігається тенденція до зростання кількості компаній з управління активами.

На думку таких вітчизняних вчених як Петик Л.О. та Теліжин І.Л., однією з важливих проблем інститутів спільного інвестування сьогодні є загальна недосконалість фондового ринку: неорганізовані ринки зустрічаються частіше, ніж організовані; наявність множинних торгових

майданчиків для торгівлі цінними паперами ускладнює контроль за цими операціями; ліквідність фондового ринку; цінні папери, що продаються на фондовій біржі, невелика, кількість інструментів фондового ринку обмежена, учасниками ринку маніпулюють з метою завищення вартості чистих активів інвестиційних фондів тощо [3]. Для вирішення цих питань для інститутів спільного інвестування та фондового ринку в цілому необхідно вжити заходів щодо удосконалення чинного законодавства шляхом його гармонізації з європейськими стандартами. Важливим заходом є посилення контролю над емітентами, чії цінні папери торгуються на регульованих ринках, щоб покращити якість активів. Крім того, відповідне розширення інвестиційних інструментів.

Взагалі нормативно-правова база регулювання інститутів спільного інвестування, на думку вчених Семенчі І.Є. та Резник Г.І., має бути спрямована на забезпечення прозорості даного сегменту ринку та уніфікованих вимог, які дозволятимуть інвесторам та, за необхідності, іншим учасникам ринку отримувати потрібну об'єктивну інформацію про переваги того чи іншого інвестиційного фонду або продукту. Тільки після впровадження наведених заходів доцільно підвищувати фінансову грамотність населення. Це потребує спільних зусиль держави та учасників фінансового ринку. Для досягнення даної цілі варто використовувати всі доступні канали комунікації, а саме: офіційний сайт НБУ, засоби масової інформації, друковані видання, навчання у вигляді тренінгів, семінарів, конкурсів, презентацій і т. д. Важливо також сформувати в суспільстві модель поведінки, спрямовану на заощадження та інвестування вільних коштів [4].

Венчуринг, на думку Лагун А.І., так і не став потужним рушієм диверсифікації джерел національного інвестиційного капіталу, органічної конвергенції інвестиційної й інноваційної ланок суспільного відтворення, а отже, й інноваційного поступу нашої держави у глобальних науково-технічних координатах. І це при тому, що ще у 1980-х роках за часів перебування України у складі єдиної економіки колишнього СРСР вона була глибоко інтегрована у глобальну систему науково-виробничого кооперування і міждержавного науково-технологічного трансферу. Зокрема, її частка у світовому науково-інженерному ресурсі становила майже 7%, а у союзному виробництві науково-технічної продукції й технологічних розробок – 40% [2].

Слушно зауважують Кушнір С.О. та Павленко Н.І., для того, щоб створити конкурентоспроможні інвестиційні фонди, потрібно акумулювати кошти інвестиційних компаній, банків, страхових компаній. Досить важко дрібним суб'єктам господарювання самостійно створити інновацію, вивести її на ринок і займати сталі місця на цьому ж ринку. Тому, об'єднавши від кожного чи то частинку коштів, чи саму ідею, розробку, дослідивши досить детально всі нюанси, світ може побачити щось незвичайне і не схоже на інше [1].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кушнір С.О., Павленко Н.І. Сутність та тенденції розвитку венчурних інвестиційних фондів в Україні. Економіка і суспільство. 2018. Випуск 16. С. 150-155.
2. Лагун А.І. Сучасні тенденції генезису венчурного підприємництва в Україні. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2021. Випуск 3 (30). С. 3-9.
3. Петик Л.О., Теліжин І.Л. Діяльність інститутів спільного інвестування в Україні: стан та перспективи. Молодий вчений. 2019. № 11 (75). С. 587-590.
4. Семенча І.Є., Резник Г.І. Діяльність інститутів спільного інвестування в Україні: сучасні проблеми та шляхи їх подолання. Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка. 2018. Випуск 28. С. 275-285.
5. Українська асоціація інвестиційного бізнесу. Компанії з управління активами. URL: <https://www.uaib.com.ua/companyandfunds/amc>

Поліщук Вадим Григорович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Луцький національний технічний університет, Луцьк, e-mail: vadym.polischuk2@gmail.com

Приймак Марина Олексіївна – здобувач вищої освіти, кафедра кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Луцький національний технічний університет, Луцьк, e-mail: anpsslord@gmail.com

Polishchuk Vadym Grygorovych – PhD, Associate Professor, Associate Professor of Department of Finance, Banking and Insurance, Lutsk National Technical University, Lutsk, e-mail: vadym.polischuk2@gmail.com

Приймак Марина Олексіївна – applicant of higher education, Department of Finance, Banking and Insurance, Lutsk National Technical University, Lutsk, e-mail: anpsslord@gmail.com